

Bölüm 11

AKVARYUM BALIKLARI ULUSLARARASI TİCARETİ

Mustafa Tolga TOLON¹

GİRİŞ

Dünya üzerinde ilk süs balığı yetiştiriciliği 2000 yıl kadar önce Japonya ve Çin'de başlamıştır. Bu dönemde görsel çekiciliğe sahip sazan balıkları seçilerek koi ve japon balıkları üretilirken süs balıkları hobisi, 960-1279 yılları arasında Song Hanedanlığı döneminde Çinlilerin japon balıklarını seramik kaplarda iç mekânlara alması ile ortaya çıkmıştır. Avrupa'nın akvaryum balıkları ile tanışması ilk olarak 1665 yılında uzak doğudan mal getiren tüccarlar aracılığı ile gerçekleşmiş, 1836 yılında Avusturyalı doğa bilimci Johann Natterer Güney Amerika'dan topladığı yaklaşık 1700 balık türünü Viyana'ya getirerek Doğa Tarihi Müzesi'nde sergileyerek toplumun akvaryum balıkları türleri ile tanışmasını sağlamıştır [1]. 1853 yılında Londra Zooloji Bahçesi'nde metal çerçeveli cam akvaryumların yer aldığı ilk halk akvaryumunun açılması sonrasında akvaryumda balık beslemek Avrupa'da yaygın bir hobi haline gelmiştir [2]. Alman araştırmacılar 1900'lü yılların başında doğadan topladıkları akvaryum balıklarını içeren birçok sergi düzenlemişler bu yolla halkın tropikal balıklara olan ilgi ve bilgisinin artmasına yardımcı olmuşlardır.

19. yüzyıl başlarına kadar uzak doğudan ithal edilen ve doğadan toplanan balıkların pazarlanması ile sınırlı olan akvaryum

¹ Doç.Dr., Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, Yetiştiricilik Bölümü, toлга.tolon@ege.edu.tr

ortamlardan toplandığı birçok uzak doğu ülkesinde dışsatıma yönelik akvaryum balıkları yetiştiriciliği ve avcılığı yerel halkın geleneksel geçim kaynaklarını oluşturmaktadır.

Bu kapsamda sahip olduğu iklim ve doğal kaynaklar bakımından tatlı su akvaryum balıkları üretiminde yüksek potansiyeli bulunan Türkiye'nin akvaryum balıkları yetiştiriciliğine yönelik yatırım ve girişimlerin özendirilerek ve desteklenerek artırılması ile çipura ve levrek balıklarında olduğu gibi yüksek başarı ve uluslararası ticarete dışsatım ile önemli bir gelir elde etmesi olasıdır.

Dünya ticaret hacminde önemli paya sahip ülkelerde ise akvaryum balıkları ticareti akvaryum kültürünün değişmez bir unsuru durumundadır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde teknolojik donanımların da desteği ile özellikle genç kesimin ilgisi tatlı su akvaryumlarından deniz akvaryumlarına doğru hızlı bir geçiş etkisindedir. Bununla birlikte deniz akvaryumlarının daha yüksek fiyatlı ve yüksek teknoloji içeren ekipman ve aksesuarları yanında, yalnızca doğadan toplanarak satışa sunulan yüksek fiyatlı tuzlu su akvaryum balıkları türleri ve doğal mercanlar sektörün 21. yüzyılda yeni ticari ufuklara doğru yol alabileceğinin önemli göstergeleridir.

Anahtar Kelimeler: Akvaryum balıkları, uluslararası ticaret, dışalım, dışsatım

KAYNAKÇA

1. Monticini, P., The ornamental fish trade: production and commerce of ornamental fish: technical-managerial and legislative aspects. 2010.
2. DuHamel, D. The History of Ornamental Fish Keeping. 2008; Available from: http://fishviet.com/fishviet/index_en.php?page=news&content=8&article=6.
3. Tullock, J., The encyclopedia of aquarium fish: a comprehensive visual directory of the world's major aquarium fish breeds. 2000: David and Charles.
4. Alderton, D., Complete guide to tropical aquarium fish care. 1998. p. 68.
5. Tissera, K., Global Trade in Ornamental Fish – 1998 to 2007, in International Aqua Show. 2010: Cochin, Kerala, India. p. 7.

6. Raghavan, R., et al., Uncovering an obscure trade: threatened freshwater fishes and the aquarium pet markets. 2013. 164: p. 158-169.
7. Galib, S. and A. Mohsin, Exotic Ornamental Fishes of Bangladesh. Bangladesh Journal of Progressive Science and Technology, 2010. 8(2): p. 255-258.
8. Saxena, A., Aquarium management. 2003: Daya Publishing House.
9. SAFEA. Singapore Fish Exporters' Association, Fact & Figures. 2011 [cited 2011; Available from: www.safea.org].
10. Bartley, D., Responsible ornamental fisheries. FAO Aquaculture Newsletter (FAO), 2000.
11. Padilla, D.K. and S.L. Williams, Beyond ballast water: aquarium and ornamental trades as sources of invasive species in aquatic ecosystems. Frontiers in Ecology and the Environment, 2004. 2(3): p. 131-138.
12. Penning, M., et al., Turning the tide: a global aquarium strategy for conservation and sustainability. 2009.
13. ITC, Trade Map - List of products for the selected product (Live fish). 2020, International Trade Center.
14. TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri. 2019, Türkiye İstatistik Kurumu: Ankara.